

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/51/2019
Identifikačné číslo spisu:	1616202813
Dátum vydania rozhodnutia:	17.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1616202813.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú A. A., narodenú XX. P. XXXX, bývajúcu u matky, zastúpenú opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky, so sídlom v Malackách, Záhorácka 60/A, a o oprávneného A. A., nar. XX. M. XXXX, bývajúceho u matky, deti matky R. L., bývajúcej v O., O. P. č. XXX/XX, zastúpených JUDr. Ľubicou Sopkovou, advokátkou so sídlom v Malackách, Pribinova 3, a otca T. A., bývajúceho v C., č. XXX, zastúpeného Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátom so sídlom v Alžbetinom Dvore 1348, Miloslavov, o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 9 P 66/2016, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 24. septembra 2018 sp. zn. 11 CoP 344/2018, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 24. septembra 2018 sp. zn. 11 CoP 344/2018 a rozsudok Okresného súdu Malacky z 28. septembra 2017 č. k. 9 P 66/2016-101 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Malacky na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Malacky z 2. júla 2018 č. k. 9 P 66/2016-144 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. septembra 2017 č. k. 9 P 66/2016-101 (ďalej aj „napadnuté prvostupňové rozhodnutie“) zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. A. z doterajšej sumy 80 € mesačne na sumu 150 eur mesačne počnúc dňom 4. apríla 2016 a na sumu 200 € mesačne počnúc dňom 1. septembrom 2017 a na oprávneného A. z doterajšej sumy 100 € mesačne na sumu 200 € mesačne počnúc dňom 4. apríla 2016. Zročné výživné na obe deti zaviazal otca povinnosťou zaplatiť do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám matky resp. k rukám oprávneného A.. Vo zvyšku návrh zamietol. Výslovil, že týmto rozsudkom sa mení predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Podaniami z 23. mája 2018 označenými ako (i) Odvolanie proti rozsudku, (ii) Žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, (iii) Žiadosť o opätovné doručenie rozsudku a (iv) Žiadosť o zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti sa otec domáhal zrušenia napadnutého prvostupňového rozhodnutia, resp. najskôr odpustenie mu zmeškania lehoty na podanie odvolania, doručenie mu

prvostupňového rozhodnutia, alebo zrušenia doložky právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého prvostupňového rozhodnutia. Odvolanie podal otec podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/, g/ a h/ CSP. Uviedol, že až z upovedomenia o začatí exekúcie sa dozvedel, že na súde prebehlo konanie o zvýšenie výživného na obe jeho deti, pričom mu v konaní pred súdom prvého stupňa nebola doručená žaloba, nebol ani predvolaný, a teda sa nezúčastnil súdneho pojednania veci a ani mu nebolo doručené napadnuté prvostupňové rozhodnutie. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie postupoval v rozpore s ustanovením § 116 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pretože napriek tomu, že mal vedomosť o jeho zamestnávateľovi - V.-M., Z.. F.. P. so sídlom v Š., N. XXXX, od ktorého si vyžiadal potvrdenie o výške jeho mzdy, nepokúsil sa doručiť mu na adresu tohto zamestnávateľa žalobu, ale všetky následné súdne písomnosti mu náhradným spôsobom (teda nie skutočne) doručil na Mestský úrad v O., keďže bol prihlásený na trvalý pobyt v ohlasovni mesta O. podľa § 5 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hlásení pobytu“). Inak povedané, ak by mu súd prvej inštancie doručil žalobu na adresu jeho zamestnávateľa, mal by vedomosť o danej veci a mohol by sa účinne brániť.

3. Následne súd prvej inštancie uznesením z 2. júla 2018 č. k. 9 P 66/2016-144 rozhodol tak, že otcovi neodpustil zmeškanie lehoty na podanie odvolania. V odôvodnení súd uviedol, že „otec neuviedol žiadny ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý sa na adrese podľa § 106 ods. 1 písm. a) CSP nezdržoval. Otec mal v čase doručovania rozsudku hlásený trvalý pobyt v Registri obyvateľov SR ako O. O.. V zmysle § 5 zák. č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v prípade občana, ktorý má ako miesto trvalého pobytu uvedenú obec, je adresa sídla obecného úradu tejto obce adresou takého občana na účely doručovania písomností od orgánov verejnej správy a iných štátnych orgánov. Obec je povinná spôsobom v mieste obvyklým, najmä oznámením na úradnej tabuli, upozorniť prihláseného občana, že mu bola alebo že mu má byť doručená písomnosť... Súd doručoval otcovi rozsudok na adresu O. Ú. O.. Doručovanie je v zmysle Civilného sporového poriadku koncipované tak, že každý je povinný strážiť si svoj pobyt. Otec si musel byť vedomý, že má hlásený trvalý pobyt na O. O. a bolo jeho povinnosťou sledovať, či mu nebola na adresu mestského úradu doručená nejaká písomnosť. Súd navyše uvádza, že v priebehu konania vykonal šetrenia smerujúce k zisteniu aktuálneho pobytu otca. Súd doručoval otcovi písomnosti aj na adresu uvedenú matkou v návrhu, na adresu oznámenú jeho zamestnávateľom, vykonal šetrenie pobytu cestou polície, dopytoval jeho otca o uvedenie adresy jeho aktuálneho pobytu, avšak bezvýsledne.“

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 24. septembra 2018 sp. zn. 11 CoP 344/2018 odmietol odvolanie otca proti prvostupňovému rozsudku ako oneskorene podané. V odôvodnení (iba) uviedol, že predmetný rozsudok súdu prvého stupňa bol otcovi doručený dňa 30. októbra 2017 (dátum doručenia neprevzatej zásielky otcom na súd prvej inštancie). Lehota na podanie odvolania otcovi uplynula dňa 14. novembra 2017, ktorý deň pripadol na pracovný deň (utorok). Keďže otec podal odvolanie prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu elektronicky na súd prvej inštancie dňa 24. mája 2018, urobil tak po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Preto odvolací súd jeho odvolanie ako oneskorené odmietol podľa § 386 písm. a/ CSP.

5. Proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu podal otec dovolanie. Namietal, že napadnuté uznesenie je nesprávne, pretože trpí vadou podľa § 420 písm. f/ CSP. V podstatnom uviedol, že odvolací súd sa jeho námietkami o existencii závažnej procesnej vady o nesplnení zákonných podmienok § 116 CSP pri doručovaní, vznesenými v rámci podaného odvolania vôbec nezaoberal a tieto nijakým spôsobom neposúdil a nevyhodnotil. V tejto súvislosti ďalej uviedol, že jeho námietka o porušení § 116 ods. 1 CSP súdom bola kľúčová pre zodpovedanie otázky, či bol rozsudok súdu prvej inštancie otcovi riadne doručený. Súd prvej inštancie nevykonal pokus o doručenie mu žaloby na jeho pracovisko (V.-M., Z.. F.. P., so sídlom N. XXXX, Š.), hoci o jeho zamestnávateľovi poznatky získal a pre účely súdneho konania aj s ním komunikoval (v súvislosti s jeho zárobkom). V tomto ohľade poukázal aj na predtým platné ustanovenie § 46 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) OSP, ktoré umožňovalo písomnosti doručovať aj na pracovisko. V neposlednom rade uviedol, že pri doručovaní predvolania súdu prvej inštancie na pojednávanie konané dňa 28. septembra 2017 nebola dodržaná zákonná 5 dňová lehota podľa § 33 ods. 2 CMP. Na základe uvedeného sa otec domáhal zrušenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie.

6. Právna zástupkyňa protistrany vo vyjadrení k dovolaniu otca navrhla dovolanie odmietnuť. V podstatnom uviedla, že súd prvého stupňa urobil všetky potrebné úkony na zistenie skutočného pobytu otca, pokúsil sa mu doručovať relevantné súdne písomnosti na všetky možné miesta pobytu otca, pričom zákonná úprava ustanovenia § 46 ods. 1 OSP nebola prevzatá do CSP a navyše zásielky určené „do vlastných rúk“ nebolo ani v minulosti možné doručovať na pracovisko.

7. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k dovolaniu otca uviedol, že odporúča zvýšenie výživného na obe deti, čo je v ich záujme a zohľadňuje ich potreby.

8. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých a o výživnom plnoletých osôb je mimosporovým konaním, na ktoré sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej tiež „CMP“). Keďže CMP okrem § 77 (v zmysle ktorého dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu) neobsahuje ďalšiu osobitnú úpravu dovolacieho konania použiteľnú vo veciach výživného maloletých a dospelých, so zreteľom na § 2 ods. 1 CMP bolo potrebné na dovolacie konanie v posudzovanej veci subsidiárne aplikovať ustanovenia CSP (najmä jeho §§ 419 až 457).

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že napadnuté odvolacie (i prvostupňové) rozhodnutie je potrebné zrušiť.

10. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolací súd môže preskúmať napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu len v tom rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý. Výnimkou sú veci, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP), ako aj podľa § 439 CSP.

13. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Za porušenie práva na spravodlivý proces možno považovať taký postup súdu, ktorým sa znemožnila, odňala alebo sťažila realizácia tých procesných práv, ktoré účastníkovi civilného súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, čím bola zmarená možnosť jeho aktívnej účasti na konaní.

15. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi. V tomto zmysle sa pod postupom súdu myslí nielen postup senátu a predsedu senátu (sudcu), ale aj úkony iných pracovníkov súdu, pokiaľ sa tento nesprávny postup následne prejavil v nesprávnom rozhodnutí súdu tak, že súd nesprávny postup vyhodnotil ako porušenie práva na spravodlivý proces.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania otca odvolacím súdom z

dôvodu, že bolo podané oneskorene vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho účastníkovi konania, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Dovolateľ v podanom odvolaní právne argumentoval (aj) tým, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo zodpovedá dôvodu odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP. Podobne namietal aj skutočnosť, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. e/ CSP), že zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g/ CSP). Zároveň vysvetlil (uviedol) v čom boli tieto dôvody naplnené (pozri bod 2). V rozsahu podstatnom pre dovolací prieskum uvádzal, že v jeho prípade súd prvej inštancie porušil ustanovenie § 116 CSP v tom smere, že sa nepokúsil doručiť mu žalobu (návrh) na jeho pracovisko, hoci jeho zamestnávateľ mu bol známy, v dôsledku čoho v ďalšom slede udalostí sa dovolateľ reálne nedozvedel ani o termíne súdneho pojednávania a ani o napadnutom prvostupňovom rozhodnutí (o ktorom sa dozvedel až neskôr, v súvislosti s nariadenou exekúciou, pozn.).

18. K uvedeným odvolacím dôvodom podľa CSP (bod 17) najvyšší súd v neposlednom rade dodáva, že v režime podľa CMP, ktorý bol v okolnostiach posudzovanej veci v hre, odvolanie možno navyše odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP). CMP na rozdiel od všeobecnej úpravy v CSP je postavený na koncepcii úplného apelačného systému. V mimosporových konaniach zmena a dopĺňanie odvolacích dôvodov nie je obmedzená lehotou na podanie odvolania a procesnú aktivitu účastníkov konania vrátane tzv. práva novôt neobmedzuje princíp koncentrácie. Z toho vyplýva, že aj v odvolacom konaní je možné uvádzať nové skutočnosti a predkladať nové dôkazné návrhy a súd je povinný v súčinnosti s účastníkmi konania zistiť skutočný stav veci a na účely tohto zistenia vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí (čl. 6 CMP).

19. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí dôvodmi uvedenými v podanom odvolaní (body 2 a 17) nijako nezaoberal. V podstatnom formálne skonštatoval, že „[t]ým, že otec podal odvolanie po uplynutí zákonom stanovenej lehoty (vychádzajúc z fikcie jeho doručenia, pozn.), odvolací súd jeho odvolanie bez vecného preskúmania správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ako oneskorene podané podľa § 386 písm. a/ CSP odmietol“ (pozri aj bod 4). Podľa názoru najvyššieho súdu odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu síce vo všeobecnosti zodpovedá požiadavkám posúdenia objektívnej prípustnosti odvolania, medzi ktoré patrí aj zachovanie zákonnej lehoty na podanie odvolania, pretože právo na súdnu ochranu [čl. 46 ods. 1 a 4 v spojitosti s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)] nie je absolútne. Najvyšší súd ale tiež už uviedol, že „nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností“ (5 Cdo 190/2010). Podobne aj Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane konštatoval, že každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy...aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (I. ÚS 331/09, IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). V neposlednom rade Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Torija v. Španielsko (sťažnosť č. 18390/91) konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy uviesť dôvody pre svoje rozhodnutia... Rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť podľa povahy rozhodnutia... Otázka, či súd nevyhovel požiadavke odôvodnenia vyplývajúcej z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd môže byť zodpovedaná iba s prihliadnutím na okolnosti prípadu. Obdobne argumentuje ESLP napr. vo veci Van de Hurk v. Holandsko (sťažnosť č. 16034/90), v ktorom sa uvádza, že „... túto povinnosť nemožno ponímať tak, že musí byť na každý argument účastníka podrobne reagované. Na druhej strane, ak sú v prerokovanej veci vznesené závažné právne argumenty, je potrebné, aby sa s nimi súd vysporiadal.“

20. Z ustanovenia § 105 CSP vyplýva, že pokiaľ súd nedoručuje písomnosť na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu alebo do elektronickej schránky, či na elektronicú adresu (na žiadosť strany), doručuje ju prostredníctvom doručujúceho orgánu, ktorým je spravidla poštový podnik, súdny doručovateľ (§ 107 ods. 1), útvar policajného zboru, súdny exekútor alebo obecná polícia (§ 108 CSP).

21. Fyzickej osobe sa spravidla doručuje na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky

(§ 106 ods. 1 písm. a/ CSP).

22. Podľa § 5 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky, v znení neskorších predpisov občan, ktorému bol trvalý pobyt zrušený sa môže prihlásiť na trvalý pobyt v ohlasovni v mieste, kde sa zdržiava. Adresa sídla obecného úradu tejto obce je adresou takého občana aj na účely doručovania písomností od orgánov verejnej správy a iných štátnych orgánov. Obec je povinná spôsobom v mieste obvyklým, najmä oznámením na úradnej tabuli, upozorniť prihláseného občana, že mu bola alebo že mu má byť doručená písomnosť.

23. Ak sa žalobu nepodari doručiť žalovanému (fyzickej osobe) na adresu podľa § 106 ods. 1 písm. a/, je súd povinný urobiť všetky úkony potrebné na zistenie skutočného pobytu žalovaného. Ak sa súdu nepodari žalobu doručiť na adresu zistenú postupom podľa odseku 1, zverejní súd oznámenie o podanej žalobe na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu. Žaloba sa považuje po 15 dňoch od zverejnenia oznámenia za doručení, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie. Ďalšie písomnosti súd žalovanému doručuje na adresu podľa § 106 ods. 1 písm. a/ (§ 116 ods. 1, 2 a 3 CSP).

24. Podľa bodu 18.7. Poštových podmienok Slovenskej pošty, a. s., účinných od 1. júna 2019 (ďalej len „PP“) oprávneným prijímateľom zásielok adresovaných:

a) zamestnancom organizácií na ich pracoviská,

b) osobám umiestneným v zariadeniach zdravotníckej a sociálnej starostlivosti (napr. nemocnice, liečebné a diagnostické ústavy, domovy dôchodcov),

c) chovancom detských domovov a osobitných výchovných zariadení,

sú osoby oprávnené na preberanie zásielok za príslušnú organizáciu podľa bodu 18.5. týchto poštových podmienok, pričom uvedené sa vzťahuje aj na zásielky s doplnkovou službou Do vlastných rúk.

SP nezabezpečuje doručovanie takto adresovaných zásielok jednotlivým adresátom, zásielky dodáva spolu so zásielkami organizácie. Ak oprávnený prijímateľ za organizáciu odmietne zásielky prevziať, resp. zásielku nie je možné vydať oprávnenému prijímateľovi, SP mu odovzdá pre adresáta písomné oznámenie o uložení zásielky na pošte (<https://www.posta.sk/subory/36961/postove-podmienky-vseobecna-cast-vnutrostatny-styk.pdf>). Uvedený režim doručovania platil aj podľa predchádzajúcich PP.

25. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie lustráciou v Registri obyvateľov (č. l. 15 spisu) zistil, že dovolateľ má od 9. augusta 2011 trvalý pobyt nahlásený na adrese mesta O., na ktorú adresu mu následne bola zasielaná žaloba (návrh) a ďalšie súdne písomnosti. Táto zásielka bola vrátená s tým, že adresát na oznámenie nereagoval. Následne bola neúspešne požiadaná polícia o doručenie uvedených súdnych písomností dovolateľovi na adresu jeho rodičov, ktorú adresu označila aj matka v návrhu. Lustráciou v Sociálnej poisťovni bolo zistené (č. l. 56 spisu), že otec - T. A. býva v O., F. X a pracuje vo firme V.-M., Z.. F.. P. so sídlom v Š., N. XXXX. Podobné oznámenie (o jeho zamestnávateľovi) bolo doručené súdu prvej inštancie aj z ÚPSVaR Malacky (č. l. 58 spisu). Na základe dopytu súdu firma V.-M., Z.. F.. P. oznámila listom z 10. mája 2017 súdu (č. l. 67 spisu), že T. A. je zamestnancom ich spoločnosti nepretržite od 1. októbra 2015 a jeho aktuálna adresa je F. XXXX/X, O.. V prílohe zároveň oznámila súdu potvrdenie o dosahovanom príjme menovaného. Následný pokus súdu prvej inštancie o doručenie návrhu (žaloby) s príslušenstvom otcovi na uvedenú adresu bydliska prostredníctvom pošty a polície bol neúspešný (č. l. 75 a 78 spisu). Následne postupom podľa § 116 ods. 2 CSP bolo vyvesené na úradnej tabuli a webovej stránke súdu oznámenie o podanom návrhu (č. l. 81 spisu). Súd prvej inštancie vyzval Mestský úrad O. o doručenie predvolania na pojednávanie pre T. A. na deň 28. septembra 2017. Doklad o vyvesení a zvesení oznámenia bol súdu doručený 25. septembra 2017 (č. l. 88 a 89 spisu). Na pojednávaní dňa 28. septembra 2017 boli - okrem otca - vypočutí účastníci a bol vyhlásený rozsudok (č. l. 91 spisu), ktorý bol otcovi doručovaný prostredníctvom Mestského úradu v O. (podobne ako návrh a ostatné písomnosti, pozn.). Oznámenie bolo vyvesené 12. októbra 2017 a zvesené 26. októbra 2017 a následne bola zásielka vrátená súdu (č. l. 107 - 109 spisu).

26. Z popisu vyššie uvedeného priebehu uskutočňovaných úkonov nemožno podľa názoru najvyššieho súdu vyčítať súdu prvej inštancie nedostatok snahy o zistenie pobytu otca a o doručenie mu rozhodných písomností (návrhom počnúc a rozsudkom končiac). Táto snaha však nebola úplná resp. zákonne dostatočná v tom, že súd prvej inštancie - napriek vedomosti o tom, kde otec pracuje - nepokúsil sa doručiť mu (aspoň) návrh na jeho pracovisko, resp. prostredníctvom jeho zamestnávateľa, ktorého v tomto ohľade ani nepožiadaval o nejakú formu súčinnosti, čomu nebráni ani teraz platná právna úprava civilného procesu. Práve naopak, pri doručovaní žaloby (návrhu) CSP toto výslovne vyžaduje v § 116

ods. 1 in fine a § 116 ods. 2 uvádzacej vete (pozri podčiarknutá časť v bode 23), ktoré bremeno zaťažuje súd a nie účastníka konania.

27. Najvyšší súd preto v zhode s argumentáciou dovolateľa (bod 5) dospel k záveru, že postupom nižších súdov došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces tým spôsobom, že súd prvej inštancie sa nepokúsil doručiť mu žalobu (aj) na miesto, ktoré zistil postupom podľa § 116 ods. 1 CSP od Sociálnej poisťovne a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (bod 25), t. j. prostredníctvom jeho zamestnávateľa, ktorý uvedenú skutočnosť súdu aj potvrdil, a u ktorého bol dovolateľ zamestnaný nepretržite od 1. októbra 2015. Uvedená skutočnosť bola v okolnostiach posudzovanej veci kľúčovou práve preto, že dovolateľ o prebiehajúcom súdnom spore nemal preukaznú vedomosť, keďže všetky súdne písomnosti (žalobou počnúc a rozsudkom súdom prvej inštancie končiac) mu boli doručené (iba) prostredníctvom zákonnej fikcie. Z obsahu súdneho spisu rovnako nevyplýva, že dovolateľ mal o prebiehajúcom súdnom konaní vedomosť, resp., že sa mu zámerne vyhýbal. Odvolací súd svojím prístupom k podanému odvolaniu túto vadu odobril. Inak povedané, ak súd prvej inštancie pri aplikácii ustanovenia § 116 CSP zistí, že žalovaný má uzavretý stabilný pracovný pomer a na adrese evidovanej v registri obyvateľov Slovenskej republiky sa nezdržiava, a nepokúsi sa mu doručiť žalobu na pracovisko, resp. prostredníctvom jeho zamestnávateľa, môže porušiť jeho právo na spravodlivý proces; uvedené neplatí, ak sa dostatočným spôsobom preukáže, že žalovaný o spore mal vedomosť.

28. Súd prvej inštancie tvrdí správne, že „[d]oručovanie je v zmysle Civilného sporového poriadku koncipované tak, že každý je povinný strážiť si svoj pobyt“ (bod 3). Rovnako ale platí, že zakotvenie prísnejšieho režimu doručovania v novej úprave CSP má priestor predovšetkým v prípade, ak má žalovaný (otec) o spore vedomosť. „Ak má strana o prebiehajúcom spore vedomosť, vie si svoje záležitosti ohľadom doručovania zabezpečiť tak, aby predišla prípadným komplikáciám (oznámiť súdu emailovú adresu, ustanoviť si advokáta a iné), pričom žalobca má o prebiehajúcom spore vedomosť vždy, žalovaný až po doručení žaloby. Z tohto dôvodu musí platiť, že žalovanému treba raz doručiť riadne, a to žalobu, a následne je už zodpovednosť za preberanie zásielok na strane sporu“ (právna databáza ASPI, komentár k § 116 CSP). Samozrejme, že môže nastať aj situácia, kedy ani žalobu nebude možné doručiť žalovanému, kedy bude potrebné fikciu jej doručenia považovať za dostatočnú a právne účinnú, ale v tomto prípade o takúto situáciu nešlo. V podobných súvislostiach ideová tvorcovia nového procesného predpisu (CSP) uvádzajú, že „Civilný sporový poriadok zakotvuje pravidlá doručovania tak, aby sa garantovalo stranám právo na spravodlivý proces (pozri § 116), a zároveň má ambíciu vytvoriť súdu priestor na poskytovanie súdnej ochrany v primeranom čase. Novými pravidlami sa majú zároveň eliminovať možnosti protistrany maľovať priebeh súdneho konania ... Najzásadnejšou zmenou je to, že písomnosť sa bude považovať za doručенú za splnenia prísnejších podmienok, ako aj to, že strana bude niesť procesnú zodpovednosť za adresu vedenú v príslušnom registri ... vzhľadom na koncepčné nastavenie systému doručovania v Civilnom sporovom poriadku, ktorý je založený na pomerne tvrdom uplatňovaní fikcií doručenia ... je potrebné normatívne upraviť postup pri doručovaní najzásadnejšieho procesného úkonu - žaloby, s ktorým sú spojené závažné dôsledky ... Tvrdé fikcie doručenia ... musia mať podľa judikatúry Súdného dvora EÚ určitú výnimku pri doručovaní toho najzásadnejšieho procesného úkonu, akým je žaloba. Treba však zdôrazniť, že vyšetrovacie úkony podľa odseku 1 robí súd v konaní iba raz ...“ (Števček a kol., Civilný sporový poriadok, nakladateľstvo C. H. Beck, 2016, str. 404, 405 a 420).

29. Zo záväzných vyššie uvedených PP (bod 24) medzi iným vyplýva, že prostredníctvom poštového doručovateľa (pokiaľ je to možné, uvedené platí aj o súdnom doručovateľovi, pozn.) je možné doručovať zamestnancom na pracovisko aj zásielky určené do vlastných rúk. Napriek tomu, že ustanovenie § 46 ods. 1 OSP („Adresátovi možno doručiť písomnosť v byte ..., na pracovisku alebo kdekoľvek bude zastihnutý“) explicitne nebolo prevzaté do novej úpravy CSP, implicitne je v tejto novej procesnej úprave prítomné prostredníctvom § 116 CSP (skutočný pobyt žalovaného), ktoré je osobitným ustanovením o doručovaní žaloby fyzickej osobe voči všeobecnej úprave o adrese na doručovanie uvedenej v § 106 CSP (adresa uvedená v Registri obyvateľov). Na podporu uvedeného názoru možno uviesť aj adresátov - fyzické osoby uvedené v ustanovení § 107 ods. 2 CSP (väzni, zdravotne indisponovaní, diplomati, či vojaci), ktorých doručovacia adresa rovnako nemusí zodpovedať „povinnnej doručovacej adrese“ podľa § 106 CSP.

30. Dovolateľ tak opodstatnene namieta, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP preto obстоjí.

31. Bude preto úlohou súdu prvej inštancie žalovanému (otcovi) doručiť žalobu a ostatné súdne písomnosti na adresu jeho zamestnávateľa, pokiaľ nebude možné doručiť mu žalobu na adresu posledného trvalého pobytu (C. XXX, časť A.), kde je na základe ostatnej lustrácie v registri obyvateľov nahlásený na trvalý pobyt od 14. decembra 2017 a znova konať a rozhodnúť v danej veci.

32. Keďže konanie pred súdmi nižšej inštancie je zaťažené vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP, najvyšší súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP), pričom zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Dovolací súd zároveň zrušil aj súvisiace uznesenie z 2. júla 2018 č. k. 9 P 66/2016-144, ktorým súd prvej inštancie neodpustil otcovi zmeškanie lehoty na podanie odvolania.

33. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie a skutočnosť, že vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia iných dovolacích námietok (bod 5 in fine).

34. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.